

15 Ιουνίου 2015

Το τέρμα των Θείων επαγγελιών

/ [Πεμπτουσία](#)

image not found or type unknown

Δανειζόμαστε και πάλιν λόγους του μακαρίου Γέροντα γι' αυτό το τελευταίο μας θέμα, περισσότερο δε για να μη λησμονηθούν όσα είδαμε και ακούσαμε από τον ίδιο και τα οποία επισφραγίζουν όσα συνεχώς μελετάμε στους Πατέρες μας. Άλλο όμως είναι να ακούει κανείς πράγματα τα οποία συνέβησαν «τω καιρώ εκείνω», και άλλο να τα βλέπει σήμερα προσωπικώς. Δανείζομαι και πάλιν σχετικό απόφθεγμα του Αποστόλου Πέτρου, που διηγείται τη δική του εμπειρία. «Λοιπόν, δεν βασιστήκαμε σε περίτεχνους μύθους για να σας γνωστοποιήσουμε τη δυναμική έλευση του Κυρίου μας Ιησού Χριστού. Με τα ίδια μας τα μάτια είδαμε το μεγαλείο του»(Β' Πέτρ. 1, 16). Το ίδιο και εμείς γίναμε «αυτόπτες μάρτυρες» του οσιωτάτου μας Πατρός, όχι κατά φαντασίαν ή με φανατισμό ή άλλη σκοπιμότητα, αλλά αληθινά καταγράφουμε «όσα είδαμε και ακούσαμε και αι χείρες ημών

εψηλάφησαν».

Αναφέρω αυτολεξεί μίαν έξαρση της χάριτος, όπως ο ίδιος την έπαθε, και την περιέγραψε. «Τότε δε με παρρησίαν εισέρχεται εις το ενδότερον του καταπετάσματος και της θείας νεφέλης επιφοιτούσης εν στύλω πυρός της αγάπης, όλος πυρ και ούτος γενόμενος, και μη επί πλέον βαστάσαι δυνάμενος, φωνάζει η θεία ενέργεια της αγάπης προς την πηγήν της αγάπης μέσω χειλέων ανθρωπίνων. Τίς δύναται με χωρίσαι εκ της γλυκείας αγάπης σου, Ιησού; Και επί πλέον της αύρας πνεούσης - είτε εν σώματι ή χωρίς σώματος ο Θεός οίδεν, ή μέσον της καλύβης ή έξω εν αέρι ο Θεός οίδε - τούτο μόνον οίδεν εκείνος που οίδεν, ότι όλος γενόμενος πυρ μετά του πυρός, και δάκρυα αγάπης απορρέων μετά θαυμασμού και εκπλήξεως φωνάζει παύσον, γλυκεία αγάπη, τα κύματα της χάριτός σου, ότι αι αρμονίαι των μελών μου διελύθησαν. Και ταύτα λέγων, του πνεύματος του αέρος επιπνέοντος μετά της θαυμασίας αυτού και αρρήτου ευωδίας, καταπαύουν αι αισθήσεις, μη συγχωρούσης όλως σωματικής ενεργείας...».

«Ως μέγα το θαύμα και πολλής θεωρίας ανάπλεον. Και νοερώς ας ανέλθωμεν εις το θαβώριον, όσοι τοις παθήμασι δι' αγάπην Χριστού εσταυρώθημεν, ίνα και την μεταμόρφωσιν της καλής αλλοιώσεως λάβωμεν, και του λοιπού ο γλυκύς Ιησούς νοερώς εμφανίζει την δόξαν του και της όντως χαράς μυστηριωδώς και ημείς απολαύσωμεν. Αυτός γαρ έστιν αληθώς η χαρά, αυτός και το χάρισμα! Ο μόνος δοτήρ και ωσαύτως το δώρημα, αυτός η πηγή ο πηγάζων το ύδωρ το ζων».

Με αυτούς τους λόγους μάς εισάγει ο μακάριος Γέροντας στη βαθμίδα της δικής του θεωρίας και εν συνεχεία ερμηνεύει τους όρους, υπό τους οποίους τα λογικά όντα κοινωνούν και αισθάνονται με ευγνωμοσύνη στην πληρότητά του το κεντρικό νόημα του «τα πάντα και εν πάσι Χριστός». Με σύντομα αλλά σαφή παραδείγματα προβάλλει τις κύριες θέσεις, όπου ο άνθρωπος, μετά το έλεος από τη θεία χάρη, ευχαριστεί και ομολογεί ανεπιφύλακτα ότι «μας έσωσε, όχι για τα καλά έργα που τυχόν κάναμε εμείς, αλλά γιατί μας σπλαχνίστηκε»(Τίτ. 3, 5). Στο ύψος της πνευματικής θεωρίας, όπου οι νόες των θεουμένων εισέρχονται ενδεδυμένοι το πλήρωμα της ταπεινοφροσύνης του Θεού Λόγου που τους μεταμόρφωσε, στρέφουν όπως ο Μωυσής το πρόσωπο από την απρόσιτη θέα, και οι εικοσιτέσσερις πρεσβύτεροι της Αποκαλύψεως προσκυνούν τον Θεό που κάθεται στο θρόνο του (βλ. Αποκ. 4, 10).

Εκτενέστερα περιγράφεται από τον Πατέρα μας το φρόνημα των τελείων και απαθών εν Χριστώ, που μετασχηματίζονται διά της χάριτος κατά το ομοίωμα του αρχετύπου, όπου, «ως πράοι και ταπεινοί τη καρδία», αποδίδουν τα πάντα στην πρώτη και κύρια αρχή, και τίποτε στον εαυτό τους, διότι τα πάντα γεννήθηκαν και ολοκληρώθηκαν σ' αυτούς εν Χριστώ Ιησού, του Κυρίου τους και «ό,τι υπάρχει

είναι πλασμένο δι' αυτού και αυτόν έχει σκοπό του»(Κολ. 1, 16). Αυτός είναι και ο λόγος που κρατούν σταθερή την απάθεια στο πλήρωμα του αγιασμού, διότι μόνον τότε μπορούν να αποκτήσουν την αρτιότητα της προσωπικότητός τους. Κατά την επιφοίτηση της χάριτος, όπου αισθάνονται πληρέστερα το απέραντο της θείας μεγαλωσύνης και το ευτελές και ασήμαντο της κτιστής τους φύσεως, γνωρίζουν ότι η υπάρχουσα τότε αξία είναι θεία δωρεά και ως αρχή (δημιουργία) και ως τέλος (αγιασμός και τελείωση). Έτσι ερμηνεύεται θαυμάσια ο λόγος του Παύλου «τί έχεις που να μην το έλαβες; Αφού, λοιπόν, το έλαβες από το Θεό, γιατί καυχιέσαι σαν να μην το είχες λάβει ως δώρο;»(Α' Κορ. 4, 7) Η πλήρης επίγνωση σ' αυτό το βαθμό δεν είναι πλαστή θεωρία της δικής μας προσπάθειας, αλλά είναι καθαρά ενέργεια της θείας χάριτος στο νου των τελείων εν Χριστώ και παραμένει ως μόνιμη πλέον πίστη και θέση, είναι δε ως νέα ψυχή και υπόσταση στα λογικά όντα, ώστε να είναι σ' αυτά μόνιμη πραγματικότητα ο Θεός «τα πάντα εν πάσι».

Το πλήρωμα της ισορροπίας στο νόημα της δημιουργίας, της σχέσεως μεταξύ του Δημιουργού και των κτισμάτων, ερμηνεύει ο Γέροντας ως εξής: Ο Θεός παράγει, κτίζει και προικίζει τα δημιουργήματά του, και αυτά λαμβάνουν με ευγνωμοσύνη και αποδίδουν ευχαρίστως την οφειλή. Η θεωρία αυτή παρ' όλη την απλότητά της πραγματοποιείται σ' αυτούς που απέκτησαν «νουν Χριστού» και «φόρεσαν την εικόνα του επουρανίου»(βλ. Α' Κορ. 15, 49). Αυτοί μπορούν με παρρησία να επικαλεσθούν τον Θεό Πατέρα, όπως έλεγε ο Γέροντας: «Εκείνος δε μόνον δύναται να καλέσει τον Θεόν Πατέρα, ο οποίος τον εγνώρισεν εκ της χάριτός του ως Πατέρα· και ωσαύτως εκείνος καλείται υιός, όστις εγεύθη αγάπην Πατρός εν αισθήσει υιότητος· και εκείνος αποδίδει τα του Θεού εκ των του Θεού, ο οποίος οίδε πρακτικώς ότι ήτο γυμνός, εγνωκώς την ιδίαν ασθένειαν, ομοίως τον ίδιον ευεργέτην, όπου πλουσίως τούτον ενέδυσσε και του λοιπού υιόν κατά χάριν αυτόν προσηγόρευσε, και επομένως εντρυφά εις του Πατρός του τον πλούτον και τα 'σα εκ των σων' καθαρώς αποδίδει».

Αυτό τον τρόπο της σχέσεως του Δημιουργού με τα κτίσματά του ο Γέροντας τον ονόμαζε «κυκλοφερή κίνησιν». Συνήθιζε να παράγει δικές του λέξεις και ορισμούς, για να εκφράζει τα δικά του νοήματα. Την ίδια τάξη απέδιδε και στα ουράνια σώματα, τους «αγίους αγγέλους», διότι και αυτά, «το είναι και το ευ είναι» αφού έλαβαν από τον Θεό, παραμένουν απαρεικλίτως στην ισορροπία τους και αποδίδουν με ευγνωμοσύνη και ευχαρίστηση στον Θεό ό,τι εξ αρχής παρ' αυτού έλαβαν. Έτσι λέγει ο Γέροντας: «Άπασα γαρ η κυκλοφερής αυτή κίνησις εις τα ουράνια και εις τα επίγεια, αισθητή και νοητή εξ αρχήθεν, όπου παρήχθη και το είναι εγνώρισεν, επί ταύτης ίσταται της θαυμαστής θεωρίας και την κίνησιν την αένναον έχει και 'τα του Θεού εκ των του Θεού' αενάως εις τον Δημιουργόν της προσφέρει. Ο δε πανυπέρπλουτος Κύριος ευχαρίστως λαμβάνει την ευχαριστίαν

και παρέχει ανταμείβων φιλοτίμως και πάλιν τα ίδια». Και συνεχίζει ο Γέροντας· «αυτή γαρ αληθώς η αρχή του μονάζοντος είναι που τα πάθη αφήκε και τω Θεώ συνηντήθη και γνωρισθείς υπ' αυτού, εκολλήθη τη αγάπη του μέχρι τούδε αγνωρίστου, επιλέγων το του Ιώβ· 'ακοήν μεν ωτός ήκουόν σου το πρότερον, νυνί δε ο οφθαλμός μου εώρακέ σε· διό εφάυλισα εμαυτόν και ετάκην, ήγημαι δε εμαυτόν γην και σποδόν'»(Άκουα μεν πρωτύτερα με τα αυτιά μου, τώρα όμως σε έχω δει με τα μάτια μου· γι' αυτό ελεεινολόγησα τον εαυτό μου και ένοιωσα συντριβή, θεωρώ δε τον εαυτό μου χώμα και στάχτη) (Ιώβ 42, 5).

Αρχή της καθαρής πολιτείας και ελεύσεως των δωρεών του Θεού είναι η ακόλουθη: «Το να γνωρίσει κανείς την ιδίαν ασθένειαν. Διά να τύχη δε τοιαύτης γνώσεως, οφείλει να εισέλθει εις πολλούς και μεγάλους πειρασμούς. Και όταν χάριτι νικήσει και ταύτην καταλάβει, τότε και των λοιπών θέλει υπερισχύσει».

Στις υπόλοιπες βαθμίδες και καταστάσεις του αγωνιστικού του σταδίου ο άνθρωπος χρειάζεται απαραίτητως συμμετοχή της δικής του προσφοράς μαζί με τη θεία χάρη, ώστε να νικήσει τα πάθη και να αποκτήσει τις θεοειδείς αρετές και γενικώς να ανέλθει την κλίμακα της μετανοίας. Στην κατάσταση όμως της ολοκλήρωσεως του αγιασμού, δηλ. της θεώσεως, τα ανθρώπινα μέσα αδρανούν, και μόνον η θεία χάρις τα πάντα τελειοποιεί. Ο αληθινός λόγος του Κυρίου μας, «χωρίς εμένα δεν μπορείτε να κάνετε τίποτε»(Ιω. 15, 5) είναι εδώ απόλυτος, διότι αυτή η μεταμόρφωση, «που αυτό το θνητό γίνεται αθάνατο»(Α' Κορ. 15, 54) είναι εξ ολοκλήρου έργο της χάριτος.

Όταν ο άνθρωπος αποκτήσει αυτή την αίσθηση λέγει με βεβαιότητα «τα σα εκ των σων» και «κάθε καλή προσφορά και κάθε τέλειο δώρο έρχεται από ψηλά, από τον Δημιουργό των ουρανίων σωμάτων»(Ιακ. 1, 17). Κάτι παρόμοιο συμβαίνει και στην ώρα της προσευχής, όπως ιδιαιτέρως τονίζει ο αββάς Ισαάκ. Μετά την καθαρά προσευχή, όταν φθάσει ο αγωνιστής με τη χάρη του Θεού, «ακολουθεί έκπληξη και θαυμασμός, και όχι προσευχή· επειδή σταματούν τα έργα της προσευχής, και ο νους βρίσκεται πλέον σε θεωρία, και όχι στην προσευχή»(Αββά Ισαάκ του Σύρου, Ασκητικά, Λόγος ΛΒ', Περί της καθαρής προσευχής). Όταν επιμέναμε να μας ερμηνεύσει ο Γέροντας τους υπερφυσικούς αυτούς τρόπους τους οποίους ο χριστοφόρος άνθρωπος πάσχει μάλλον ή απλώς αισθάνεται, αυτό μας έλεγε: «Δεν μένει τίποτε εκ του παλαιού ανθρώπου εις ενέργειαν εις αυτήν την ώραν, διότι ευρίσκεται όχι μόνον εις άλλην φύσιν, εκτός χώρου και χρόνου και φυσικών κινήσεων, αλλά εις άλλον αέρα, εις άλλον κόσμο, όπου δεν ισχύουν τα αισθητά μέτρα και σχήματα και σύμβολα». Προς διαβεβαίωση μάς ανέφερε πατερικό κείμενο κατάλληλο προς αυτό τον σκοπό. «Μέσα στη ψυχή του καθαρού υπάρχει ένας νοητός τόπος και ο ήλιος που λάμπει σ' αυτόν είναι το φως της Αγίας

Τριάδος. Και ο αέρας που αναπνέουν όσοι κατοικούν σ' αυτόν είναι το Παράκλητον και Πανάγιον Πνεύμα». Τότε ο Κύριός μας, ο οποίος είναι και ο δοτήρας και το δώρημα, μεταμορφώνει με τη χάρη του τον πιστό δούλο του, ο οποίος με πολλή καρτερία και υπομονή πέρασε τη θάλασσα των σκληρών πειρασμών και δεν πρόδωσε την θεία αγάπη «και τότε γνωρίζει να βλέπει εν Θεώ και όχι όπως εμείς» όχι ανθρωπίνως, αλλά θεοπρεπώς.

Και ως προς την εν Θεώ αίσθηση, την οποίαν πάσχει και εντρυφά, με αυτόν τον τρόπο συμβαίνει σύμφωνα με όλες τις αφευδείς μαρτυρίες των Πατέρων μας. Ως προς τον εαυτόν του όμως αισθάνεται τη μηδαμινότητά του και γίνεται υποκάτω πάσης της κτίσεως, σε σημείο απίστευτο από τον κόσμο. Εάν δε ερωτηθεί, τί πιστεύει για τον εαυτόν του μετά τις τόσες αντιλήψεις του Θεού και τις σχέσεις του με αυτόν, μένει σιωπηλός, σαν να μη μπορεί να εκφραστεί. Διαβεβαιώνει ότι αυτή είναι η αλήθεια περί των θείων δωρεών και χαρισμάτων, διότι γνωρίζει ότι είναι ανέκφραστα και υπερεκπερισσού πραγματικά και βέβαια. Αυτός όμως στον εαυτόν του τίποτα δεν βρίσκει ή βλέπει άξιον, θέλει δε εάν είναι τρόπος, να μην υπολογίζει τον εαυτόν του στα υπαρκτά όντα, αλλά να παραμένει ως ανύπαρκτος ανάμεσα στους ανθρώπους! Μετά τις διαπιστώσεις αυτές του μακαρίου Γέροντα εννοούσαμε αρκετά το βάθος του λειτουργικού λογίου το οποίον πολύ συχνά επαναλάμβανε: «Τα σα εκ των σων, Δέσποτα πολυέλεε, φιλανθρώπως παίρνομεν και ευγνωμόνως επιστρέφομεν ευχαριστούντες το μέγα σου έλεος». Αυτό είναι ένα μέτρο της ταπεινοφροσύνης των τελειωθέντων εν Χριστώ, οι οποίοι αγωνίσθηκαν νομίμως και αξιώθηκαν του πληρώματος των θείων επαγγελιών, κατά το ανθρώπινο. Αυτοί είναι εκείνοι που φόρεσαν την στολή του επουρανίου και αποκτήσαν νουν Χριστού.

Πηγή: vatopedi.gr (Γέροντος Ιωσήφ, «Αθωνική Μαρτυρία», Ψυχωφελή Βατοπαιδινά 2, εκδ. Ι.Μ.Μ.Βατοπαιδίου, σ. 185-192)